

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ
„НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД

*Обучението, ориентирано към общността
(Community Service-Learning)*

Обучение
15.03.2022 г.

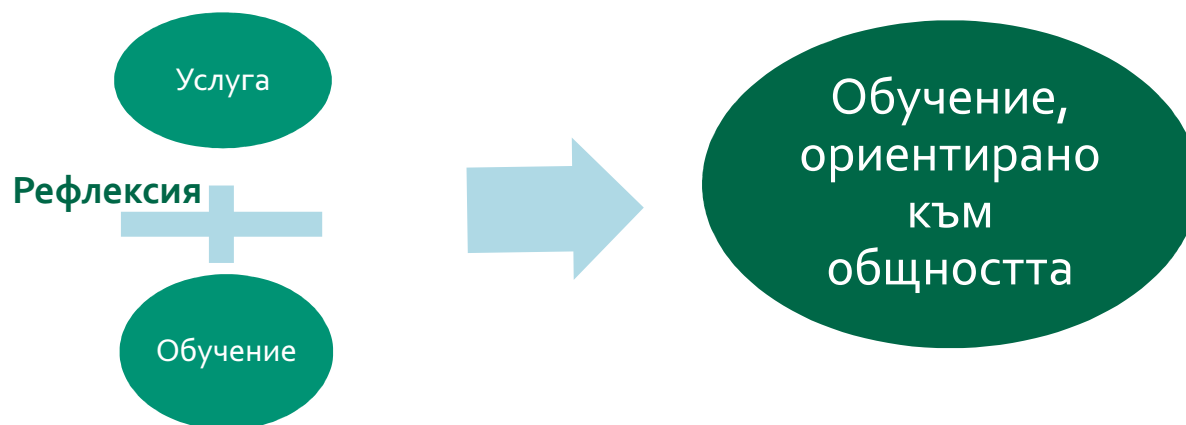
***Обучение,
ориентирано към
общността –
какво, защо и как?***

Основни насоки – обзорен преглед на обучението, ориентирано към общността, което интегрира общественополезната дейност в учебните програми чрез изрични учебни цели, подготовка и критична рефлексия.

Знания, умения, компетентности – насочени към проектирането на курсове за обучение, ориентирани към общността, така че да могат да подкрепят обучаемите при идентифициране на конкретни проблеми, при съчетаване на наученото в лекционния курс и при адаптирането му към заявени или потенциални проблеми за дадена общност в реален контекст.

Какво представлява обучението, ориентирано към общността?

- Обучението, ориентирано към общността* е структурирано учебно изживяване, което съчетава обществено полезен труд с ясни учебни цели, подготовка и размисъл.
- определение от Jacoby, B. and Associates. (1996). Service-Learning in Higher Education: Concepts and Practices. San Francisco, CA: Jossey-Bass. Seifer, S.D. (1998). Service-learning: community-campus partnerships for health professions education. Academic Medicine; 73:2. In Seifer, S.D. & Connors, K., Eds. Community Campus Partnerships for Health. Faculty Toolkit for Service-Learning in Higher Education. Scotts Valley, CA: National Service-Learning Clearinghouse, 2007.

*Какво
представлява
обучението,
ориентирано към
общността?*

- От студентите, участващи в обучението, ориентирано към общността и всъщност, предоставящо услуги, се очаква не само да предоставят директна обществена услуга, но и да научат за:
- контекста, в който се предоставя услугата,
- връзката между услугата и тяхната академична курсова работа,
- и тяхната роля като граждани.

*Какво
представлява
обучението,
ориентирано към
общността?*

- В края на курса, резултатът ще способства за приближаване на студентите към спецификата на местните проблеми, което да има възпитателно въздействие и положително влияние върху ориентацията им в социалната и икономическа среда.
- Студентите научават лекционния материал по дисциплината, но и могат да започнат да работят директно по проблем, пред който е изправена общността, като проучват съществуващите проблеми в реални условия.
- В тази посока трябва да се търсят възможности студентите да излязат извън залата, за да станат активни участници в учебния процес и да развият граждански знания и умения.
- Това, което предстои, е този опитен образователен подход за навлизане в повече дисциплини, за да се даде възможност за интерактивна комуникация между учители, ученици и общности.

*Обучението,
ориентирано към
общността е
форма на обучение
чрез опит, която:*

- се разработва, прилага и оценява в сътрудничество с общността;
- отговаря на идентифицирани от общността проблемни области;
- се опитва да балансира предоставяната услуга и осъществяваното обучение;
- подобрява учебната програма, като разширява обучението извън аудиторията и университета, и позволява на студентите да прилагат наученото в ситуации от реалния свят;
- предоставя възможности за критична рефлексия.

*Обучението,
ориентирано към
общността се
различава
значително от
другите форми на
обучение чрез опит
по това, че:*

- предлага баланс между целите на обществената услуга, която може да се предложи на базата на идентифицираните проблеми на общността, наученото от обучаващите се и предлагането на решения;
- поставя акцент върху взаимното учене;
- увеличава разбирането на контекста, в който се извършва проучването;
- фокусира се върху развитието на граждански умения;
- занимава се с идентифицирани проблеми/въпроси на общността;
- включва общността в осъществяване на обучението, ориентирано към общността – партньорство с представители на общността.

*От традиционен
курс към такъв,
предвиждащ
обучение,
ориентирано към
общността ...*

Съвети за започване

- Установете резултатите и компетенциите на обучаемите;
- Определете дали избраният курс е подходящ по отношение на постигането на целите му в общностната среда;
- Определете опит за обучение на услуги;
- Изберете типа разположения, проекти или дейности, които улесняват целите на обучението и идентифицирането на общностните проблеми;
- Определете подходящата структура и изисквания за компонентите на обучението, ориентирано към общността;
- Определете как ще бъдат оценявани обучаемите:

(Оценяването е нещо, което в крайна сметка трябва да се ръководи от собствените принципи и философия на обучаващия – оценка, зачот и пр.; издържан/неуспешен – или студентите са изпълнили изискванията, или не; представен/защитен проект; представяне на изводите през обществеността и пр.)

- Определете как партньорството с представители на местната общност може да улесни обучението на студентите;

*От традиционен
курс към такъв,
предвиждащ
обучение,
ориентирано към
общността ...*

- Включете теми и дейности за размисъл: Рефлексията е критичен компонент на обучението и „улеснява студентите да създават връзки между техния опит в услугата и тяхното обучение (Eyler et al., 1996)“.
- Определете подходящото работно натоварване в аудиторията, както и за извънаудиторната заетост по курса
- Разработете курс, който може да включва представяне на добри практики и сходни проекти, свързани с общностни проблеми, за да се ориентират по-лесно студентите.
- Идентифицирайте възможности за ориентация на студентите и общността към обучението, ориентирано към общността ;
- Уверете се, че има достатъчен времеви ресурс, опит и техническа осигуреност в и извън академичната институция;
- Идентифицирайте значими възможности за включване на студенти и партньори от общността в развитието на лекционния курс и дейностите или за предоставяне на образователни умения по време на курса.
- Разработете възможности в рамките на лекционния курс за включване на студенти и партньори от общността в планирането и осъществяването на обществени дейности;
- Обмислете различни стратегии за продължаване на партньорството и дейностите, засегнати в лекционния курс по време на академичните паузи.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ... **

1. Академичният кредит е за учене, а не за услуга

На студентите се присъжда академичен кредит, след като те демонстрират, че са научили съдържанието на курса, както и че са придобили посочените в портфолиото му компетентности и умения.

Академичен кредит не се присъжда за извършване на услуга или за качество на услугата, а по-скоро за демонстрация на академичност от страна на студента и за проведено обучение, ориентирано към обществото.

- Ten Principles of Good Practice in Service Learning...(pdf), Available from <https://teach.its.uiowa.edu>
- Howard, J. (1993). "Community service learning in the curriculum. In J. Howard (Ed.), Praxis I: A faculty casebook on community service learning. (pp. 3-12). Ann Arbor: OCSL Press., Available from <https://www.weber.edu/WSUImages/ccel/docs/BestPractices.pdf>

*Някои общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

2. Академичната изискателност е безкомпромисна

Заданието, свързано с идентифициране и разрешаване на проблем на общността може да бъде ново изискване, да замени друг компонент на дисциплината или да бъде признато като допълнителен кредит, но в никой случай не трябва да намалява изискванията на академичното обучение.

Включването към дисциплината на компонент, свързан с предоставяне на „общностна услуга“ – разработване на тематика, свързана с конкретна общност - всъщност може да повиши изискванията на курса, както и ефектите от него, защото освен че са усвоили академичния материал, студентите е трябвало да се учат и от опита на общността.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

3. Поставяне на ясни и постижими образователни цели за студентите

Всички курсове трябва да имат ясно определени учебни цели, обвързани с учебното съдържание и предвидените задания, за които студентите носят отговорност. Въпреки това, важно и необходимо е да се установят целта и задачите, които ще бъдат постигнати с овладяване на учебното съдържание.

В допълнителна степен, включването на образователни елементи, ориентирани към общността като учебен контекст, разширява възможностите за учене.

Умишленото планиране на академичните и граждански учебни цели на курса е необходимо, за да могат студентите да приоритизират своето обучение и да се възползват от изобилието от възможности за учене, предлагани от опита в общността.

Някои общоприети педагогически принципи на обучението, ориентирано към общността ...

4. Установяване на критерии за избор на тематика, ориентирана към общността

Практиката на обучението, ориентирано към общността приема четири основни критерия за избор на тематика.

Първо, диапазонът от приемливи теми/проблемни области трябва да е свързан със съдържанието на курса.

Второ, продължителността на времето, предвидено за проучване на темата трябва да е достатъчна, за да позволи изпълнението на учебните цели.

Трето, специфичните дейности и контекст, в който се разгръща разработката по темата, трябва да имат потенциал да стимулират обучението, свързано с курса.

Четвърто, общностните проекти трябва да отговарят на реалната нужда в общността, както тя е определена от общността.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

5. Осигуряване на образователно присъщи и издържани механизми за придобиване на ефектите от обучението, ориентирано към общността

Ученето във всеки курс се постига чрез подходяща комбинация от учебни стратегии и задачи, които отговарят на учебните цели.

В курсовете за обучение, ориентирано към общността трябва да се използват стратегии за учене, които подпомагат ученето от опита, придобит във връзка с изследвания общностен проблем и позволяват използването му за постигането на учебните цели на курса.

Приоми и подходи, които насърчават критичното мислене, анализа и прилагането на придобития опит, улесняват ученето.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

6. Подготвяне на студентите за учене от общността

Повечето студенти нямат опит да извличат и създават смисъл от опита, камо ли да го сливат с други академични и общностни учебни стратегии.

Преподавателите могат да подкрепят обучението на студентите, като предоставят възможности за придобиване на знания и формиране на умения от контекста на услугата (например умения участник-наблюдател) и/или примери за успешно изпълнени задачи (предоставяне на примерни статии и разработки от предишни студенти, обучавали се в курса).

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

7. Минимизиране на разликата за студентите от обучението, проведено в общността и обучението в аудитория

Аудиториите и общностите изискват от обучаващите се да приемат различни роли.

Ако студентите в аудиторията са пасивно учащи, а в общността са активни, то контрастът може да предизвика и дори да попречи на обучението и постигането на поставените цели. Решението е да се прекрои традиционната аудитория, за да се оценяват студентите като активни учащи.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

8. Преосмисляне ролята на преподавателите

Съизмеримо с препоръката на предходния принцип за активно обучение на студентите, този принцип предполага необходимост от преосмисляне на ролята на преподавателя при въвеждане в курса на обучение, ориентирано към общността.

Ролята на преподавателя, която би била най-съвместима с активната роля на студента, се измества от единствената зависимост от предаването на знания и към смесен педагогически методи, които включват улесняване на ученето и напътствия.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

9. Готовност за наблюдаване и справяне с вариации и известна загуба на контрол върху резултатите от обучението на студентите

В традиционните курсове стратегиите за обучение са стандартни и едни за всички записани студенти, като се реализират под погледа на преподавателя.

В дисциплините, предвиждащи обучение, ориентирано към общността, като се има предвид променливостта в опита с разглеждането на общностни проблеми и ефектите им върху обучението на студентите, може да се предвиди по-голяма хетерогенност на резултатите от обучението, както и известни компромиси (по отношение на контрола) от страна на преподавателя.

Дори, когато студентите наблюдават едни и същи презентации или слушат едни и същи лекции, преподавателите могат да очакват, че дискусиите в аудиторията ще бъдат по-малко предвидими и съдържанието на студентските доклади/проекти по-малко хомогенно, отколкото в дисциплините без компонент, ориентиран към общността.

*Някои
общоприети
педагогически
принципи на
обучението,
ориентирано към
общността ...*

10. Максимизиране на насочеността и ангажирането на курса към проблемите на общността

Проектирането на норми в аудиторията и на стратегии за учене, които не само подобряват академичното учене, но и насърчават учене, ориентирано към общността, са от съществено значение за целенасоченото формиране на и осмисляне на позицията на бъдещия професионалист в общността.

Докато повечето традиционни курсове са организирани за обучение по частно теми/проблеми, с което способстват за усъвършенстването на отделния студент, то при обучението, ориентирано към общността, преподавателите трябва да обмислят използването на стратегии за обучение, които ще допълнят и затвърдят придобитото като знания и умения от опита на общността.

Модели на дисциплини*

Познати са различни подходи и модели за улесняване формирането на опит във връзка с обучението, ориентирано към общността, и респективно в тази връзка, за структуриране на дисциплина (курс), за да ангажиране на студентите с проблемите на общността.

Независимо от възприетия модел, всички дисциплини, включващи обучение, ориентирано към общността съдържат два общи елемента:

- 1) Ангажиране вниманието на студентите с тема/проблем, съответстващи на приоритетите на общността и на планираните/предвидените резултатите от учебния курс;
- 2) Структурирани възможности за размисъл, вградени в курса (задачи, дискусии, финални проекти), които помагат на студентите да черпят опит и изводи от своя опит в общността и да ги свързват със съдържанието на курса.

* Service-Learning Pedagogy, CENTER FOR ENGAGED LEARNING, TEACHING, AND SCHOLARSHIP (CELTS), LOYOLA University, Available from <https://www.luc.edu/experiential/service-learning/service-learningpedagogy/#Course>

Проблемно-ориентирани дисциплини

Дисциплините с обучение, ориентирано към общността, които са проблемно насочени, на практика подобряват разбирането на студентите за съдържанието на учебния курс, като им предлагат възможност да участват директно в общността в организация или дейности, чиито мисия и предназначение са в съответствие с академичните резултати на курса.

Така например:

- студентите по счетоводство могат да помогнат на семейства с ниски доходи да попълнят своите данъци или други декларации, като по този начин разбират последиците от данъчната политика от първа ръка;
- студентите по здравни грижи могат да бъдат доброволци в болница или клиника, за да видят принципите на предоставяне на здравни грижи (и различията в тяхното изпълнение) на работа;
- студентите по екология, география или туризъм могат да бъдат ангажирани в работа, за да помогнат на местните екологични групи или НП „Рила“ в разрешаването на конкретен проблем, като направят разработка за него и/или се включат в конкретни дейности, за да разберат по-добре видовете усилия на общността, необходими за подобряване на устойчивостта в реалния свят.

Дисциплини от този тип обикновено изискват от студентите да имат известен брой часове като доброволци към дадена организация/проект, за да се гарантира, че в действително са запознати със ситуацията, която изследват „на място“.

Проектно-ориентирани дисциплини

Дисциплините, ориентирани към проекти, ангажират студентите, които работят индивидуално, в групи или като цял курс, за да генерират продукт, който е полезен за една или повече организации, базирани в общността.

Резултатите от проекта се определят от клиента(ите) на организацията, за която студентите работят по начина на неплатени изпълнители или консултанти под наблюдението на техния преподавател.

Тези проекти могат да включват съществен изследователски компонент. Провежданите по този начин дисциплини, обикновено не изискват от студентите доброволна работа на място в дадена организация или да докажат определен брой „служебни часове“. Вместо това, проектът трябва да бъде завършен според спецификациите на организацията и по договорения график, обикновено в рамките на един семестър.

Рефлексия или осмисляне на опыта

Докато отличният дизайн на учебния курс може да доведе до трансформация на ползите за студента чрез придобиване на опит в обучение, ориентирано към общността и предоставящо услуги за общността, то създаването на смисъл или провокирането на размисли, които са в основата на обучението на студентите, зависи от способността и желанието на студента да разсъждава върху опита си.

Всички партньори в обучението, ориентирано към общността, участват и се възползват от процеса на осмисляне на опита.
(Всъщност, следва да се приеме, че те са въввлечени в процеса на рефлексия)

Дейностите за размисъл са предназначени да свързват преживявания извън аудиторията и обучението в нея.

Резултатите от дисциплината/курса осигуряват основа за всяка дейност извън аудиторията.

Всяка дейност, свързана с критично осмисляне има желани резултати, които са обвързани с резултатите от курса.

Възможностите за размисъл са умишлено проектирани и интегрирани в целия курс, както в аудиторията, така и извън нея.

Подходи за осмисляне на опыта

- Отбелязване на критични моменти/ключови аспекти: Студентите могат да бъдат провокирани да прецизират своите мисли и реакции и да артикулират действието, което планират да предприемат в бъдеще чрез следните задания: 1. Опишете значимо събитие, което се е случило като част от преживяването във връзка с изучаването на общностния проблем или при работа в общността и предоставянето на услуги за общността. 2. Обяснете защо това е важно за вас? Какво научихте от този опит? Как този момент/ситуация ще повлияе на бъдещото ви поведение?
- Анализ на преживяването: Студентите се приканват да описват впечатленията, свързани с опита им с общността като попълнят таблица, съдържаща три колони: описание, анализ, приложение. В първата колона описват някои аспекти от изживяването във връзка с изследвания проблем/предоставена услуга. В средната, анализират как съдържанието на курса е свързано с изживяването в общността. В колоната за приложение, коментират как преживяват и как съдържанието на курса може да бъде приложено към техния личен или професионален живот.
- Периодично обсъждане на заданието: Преди студентите да изпратят своето задание, те имат възможността да представят пред курса и преподавателя отделни, по-важни или ключови според тях, части от работата си. Тогава, когато това се осъществява в рамките на целенасочено обявена тематика или аспект, се улеснява както студента, така и преподавателя в усилията им да идентифицират академичните връзки, направени по време на процеса на размисъл.

Подходи за осмисляне на опыта

- **Списък с ключови фрази:** Преподавателят предоставя списък с термини и ключови фрази в началото на семестъра, които студентите да включат в записи от заданието си. Оценката се основава на употребата и демонстрираното разбиране на термините/ключовите фрази.
- **Задача за подкрепа:** На студентите се поставя задача да опишат на лист своите лични мисли и реакции към изживяването във връзка с общностния проблем, който се разглежда, срещу тях записват ключови въпроси от дискусия в час или друга допълнителна литература, с която са се запознали. След това, с помощта на стрелки, представят връзките между личния им опит и съдържанието на курса.
- **Диалог студент-преподавател:** През семестъра, при предварително определена периодичност, студентите изпращат части от заданието си на преподавателя за коментари. Въпреки че е трудоемък за преподавателя, този подход може да осигури редовна обратна връзка на студентите и да ги подтикне към нови въпроси, които да обмислят по време на семестъра.
- **Насочени писания:** Преподавателят идентифицира част от учебника или информационните източници по дисциплината (например цитати, статистики, ключови понятия) и структурира въпрос, на който студентите да отговорят в 1-2 страници. В началото на семестъра може да бъде предоставен списък с насочени писания. По този начин, студентите биват провокирани да обмислят опыта си във връзка със заданието в рамките на съдържанието на курса.

Подходи за осмисляне на опыта

- **Изследователски задачи:** Те изискват от студентите да идентифицират основен социален проблем, с който са се сблъскали в процеса на контакт в дадена общност. След което, да проучат този социален проблем и въз основа на своя опит и библиотечни изследвания, да дадат препоръки за бъдещи действия.

Този подход може да се съчетае с презентациите в аудитория като експерименталната изследователска работа се явява кулминация на семестриалната работа.

- **Етични казуси:** Казусите дават на студентите възможност да анализират ситуации и да придобият практически умения при вземането на етични решения, докато избират курс на действие. Студентите пишат казус за етична дилема, с която са се сблъскали в общността, включително описание на контекста, участващите лица и противоречието или дори това, което създава етичната дилема. По време на лекции се четат казуси и студентите обсъждат ситуацията и определят как биха реагирали.
- **Портфолиа за обучение за услуги:** Те съдържат доказателства за работата на студента по време на семестъра, както и оценка от студентите за съдържанието и учебните цели на курса. Портфолиото може да съдържа някои от следните: насочени писания, фото есе, конкретни резултати от работата на студента като брошура, планове за уроци, попълнени декларации и пр.). Студентите пишат есе, представляващо самооценка за това доколко ефективно са постигнали учебните и служебните цели на курса.
- **Лични разкази:** Студентите създават измислена история за себе си като обучаем в курса. Тази дейност създава контекст за размисъл през целия семестър с внимание, насочено към краен продукт, който е творчески по природа. Личните разкази дават на студентите възможност да опишат израстването си като учаци.

Обществени партньорства

Партньорствата с общността предлагат множество възможности за студенти да придобият практически опит и да се докоснат до работата на различни организации като се запознаят с начина, по който те се справят с възникващи и привидно неразрешими проблеми.

Реално, при провеждане на обучение, ориентирано към общността, студентите имат възможност да участват в директни услуги с деца, възрастни граждани, общностни групи, изключени по някаква причина или мигранти. Те, също така, могат да се присъединят към организиране на проекти, които се занимават с проблеми, свързани със здравеопазването, жилищното настаняване, образованието или достъпа до храна. Както и са в състояние да използват своите съществуващи или нововъзникващи умения и знания, за да подкрепят организации чрез изследователски, медийни или образователни кампании.

Партньорите от общността предоставят богато разнообразие от възможности за студенти да участват и да разбират реалностите на общността, както и могат да бъдат техни съ-преподаватели.

*МЕЖДУНАРОДНО
КОЛАБОРАТИВНО
ОНЛАЙН
УЧЕНЕ
(COIL)*

- Съвместно (Collaborative) - с фокус върху работата в екип и сътрудничеството
- Онлайн (Online) - при използване на виртуални инструменти, работа от разстояние
- Международно (International) - межкултурно, трансгранично
- Учение (Learning) - опит, ориентиран към студента и базиран на студента

ПОЛЗИ ЗА СТУДЕНТИТЕ

Умения, постигани и развивани чрез участие в COIL?

- Межкултурни умения и общуване - Културна осведоменост и чувствителност
- Сътрудничество отвъд границите - Екипно решаване на проблеми и управление на конфликти
- Емпатия и откритост към други гледни точки - Умения за обучение в екип

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА COIL

Създаване на специализиран център, който:

- Да насърчава и подкрепя развитието и прилагането на онлайн сътрудничество при международни курсове като формат за межкултурно обучение
- Да провокира чувствителността на участващите студенти към заобикалящия ги свят, като задълбочават разбирането им за себе си, за тяхната култура, за това, как се възприемат от „другите“ и как те възприемат „другите“.
- Да засилят чрез глобално свързани в мрежа курсове дисциплинарното обучение в области, където са ангажирани други културни перспективи
- Да се изградят мостове между обучението в чужбина, дизайна на обучението и преподаването и преподавателите чрез курсове, преподавани в екип, като по този начин насърчават, интегрират и подобряват международния образователен опит в учебните програми.

Благодаря за
вниманието!

**South-West University
"Neofit Rilski", Blagoevgrad**

**проф. д-р Мария Станкова,
Координатор от страна на екипа на
AURORA за ЮЗУ „Неофит Рилски“
като асоцииран партньор
Зам. Декан на Стопанския факултет
при ЮЗУ „Неофит Рилски“
2700, Благоевград
Ул. Иван Михайлов 60**

*E-mail: mzlstan@yahoo.com
mstankova@swu.bg*